

รายวิชา ภาษาไทย

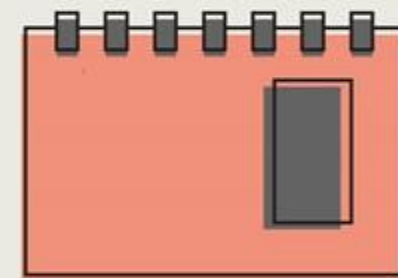
รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ผู้สอน ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

เรื่อง รู้จักแผนผังคำประพันธ์

ก ข ค

๔

รู้จักแผนผังคำประพันธ์

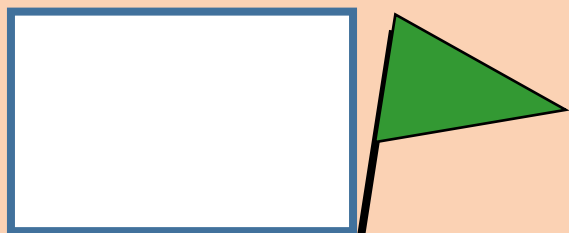
จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะการแต่งบทร้อยกรอง แผนผัง และลักษณะสัมผัสของกลอนสี่ได้
๒. เขียนแผนผังกลอนสี่และลักษณะสัมผัสได้ถูกต้อง
๓. มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และรับผิดชอบ

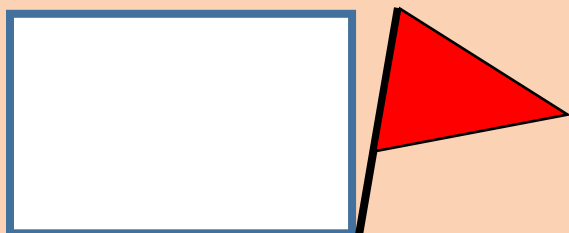
“ คำไทยใช้ให้ถูก ”

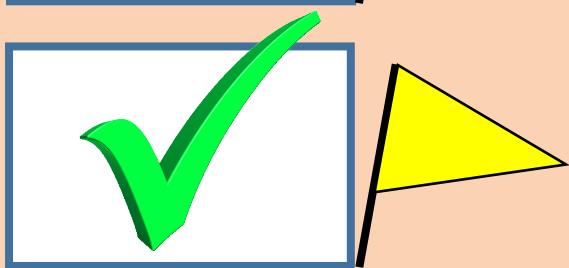
จงหาคำที่เขียนถูกต้อง

๑. กร~~ร~~แสง (กัณแสง)

๒. กำ~~ร~~จ (กำเหน็จ)

๓. กิณริ

“คำนิมิตความหมาย”

เสียงพูด

กลอน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ.๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า

๑) [กลอน] น. ไม้ขัดประตูหน้าต่าง, ดาล, เครื่องสลักประตูหน้าต่าง

น. ไม้ที่พาดบนแปสำหรับวางเครื่องมุงหลังคาจากเป็นต้น.

๒) [กลอน] น. คำประพันธ์ซึ่งแต่เดิมเรียกคำเรียงที่มีสัมผัสทั่วไป จะเป็น

โคลง ฉันท์ กาพย์ หรือร่าย

ลูกคำของ "กลอน ๒" คือ กลอนต้น กลอนตลาด กลอนบทละคร

กลอนลิลิต กลอนสด กลอนสวด กลอนสุภาพ กลอนเพลงยาว

“รู้ไว้ใช่ว่าใส่บาตรแบกหาม”
// เรียนรู้ หรือศึกษาไว้ก็ไม่ได้ลำบาก หรือเสียหายอะไร

บทร้อยกรองคืออะไร

คำประพันธ์หรือถ้อยคำที่เรียบเรียงตาม
ฉันทลักษณ์ให้ได้สัมผัสที่ไพเราะ

มีกี่ประเภท

๕ ประเภท

อะไรบ้าง

โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

อ่านได้ ๒ ลักษณะ

๑. อ่านออกเสียงธรรมดา

๒. อ่านทำนองเสนาะ

การแบ่งจังหวัดของบทร้อยกรอง

๑. การอ่านกลอนสี่ มีจำนวนคำ วรรคละ ๔ คำ
แบ่งการอ่านแต่ละวรรคเป็น ๒ จังหวัด (๒-๒)
๒. การอ่านกลอนหก มีจำนวนคำ วรรคละ ๖ คำ
แบ่งการอ่านแต่ละวรรคเป็น ๓ จังหวัด (๒-๒-๒)
๓. การอ่านกลอน ๘ และกลอนสักวา มีจำนวนคำแต่ละ
วรรค ๗-๘ คำ สามารถแบ่งการอ่านเป็น ๓ จังหวัด(๓-๓-๓)

เพลงสวัสดี

ขอสวัสดี วันนี้พบครู

มีครูมีหนู เรียนรู้ร่วมกัน

รักเรียนรำร้อง ร้อยกรองของไทย

กลอนสี่เสียงใส เรียนได้รู้ดี

ผู้แต่ง ครูลมัย มีชั้นหมาก

ฉันทลักษณ์ หมายถึง

คือ ตำราที่ว่าด้วยวิธีร้อยกรองถ้อยคำหรือ
เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามลักษณะ
บังคับและบัญญัติที่นักปราชญ์ได้วางเป็นแบบไว้

ที่มา : อาจารย์กำชัย ทองหล่อ

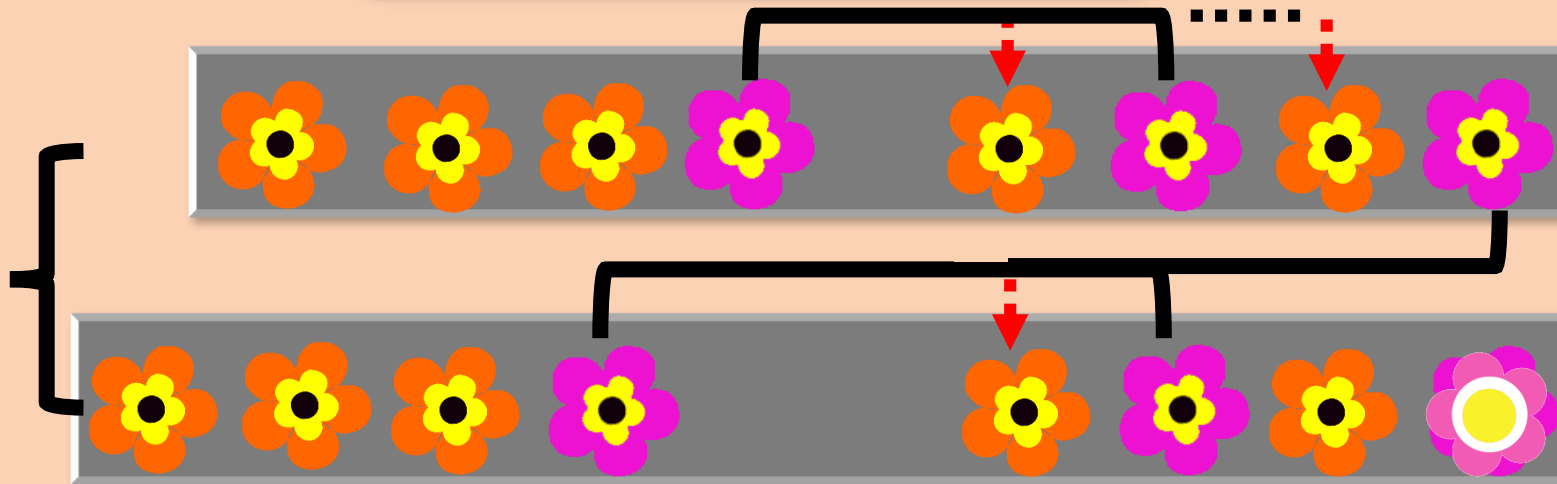
ฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

สัมผัสบังคับของกลอนสี่ มี ๔ แห่ง ดังนี้

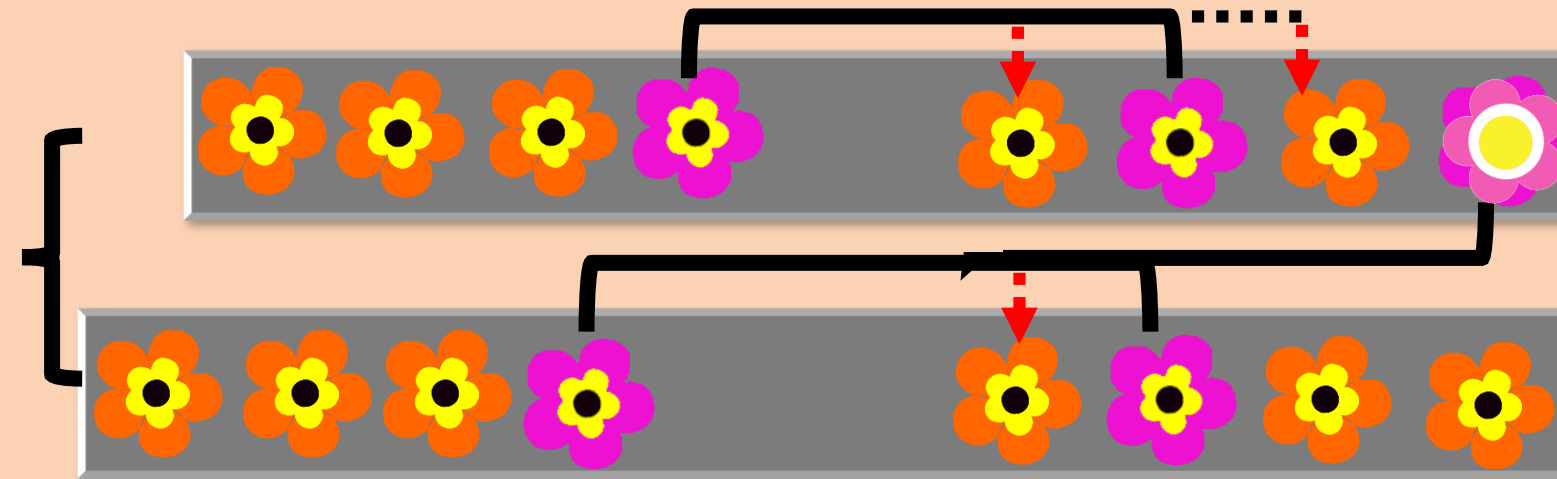
๑. คำสุดท้ายวรรคแรก สัมผัสคล้องจองกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๒
๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสคล้องจองกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๔
๔. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทแรก สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้าย
วรรคที่ ๒ ของบทถัดไป

แผนผังกลอนสี่

๑ บท

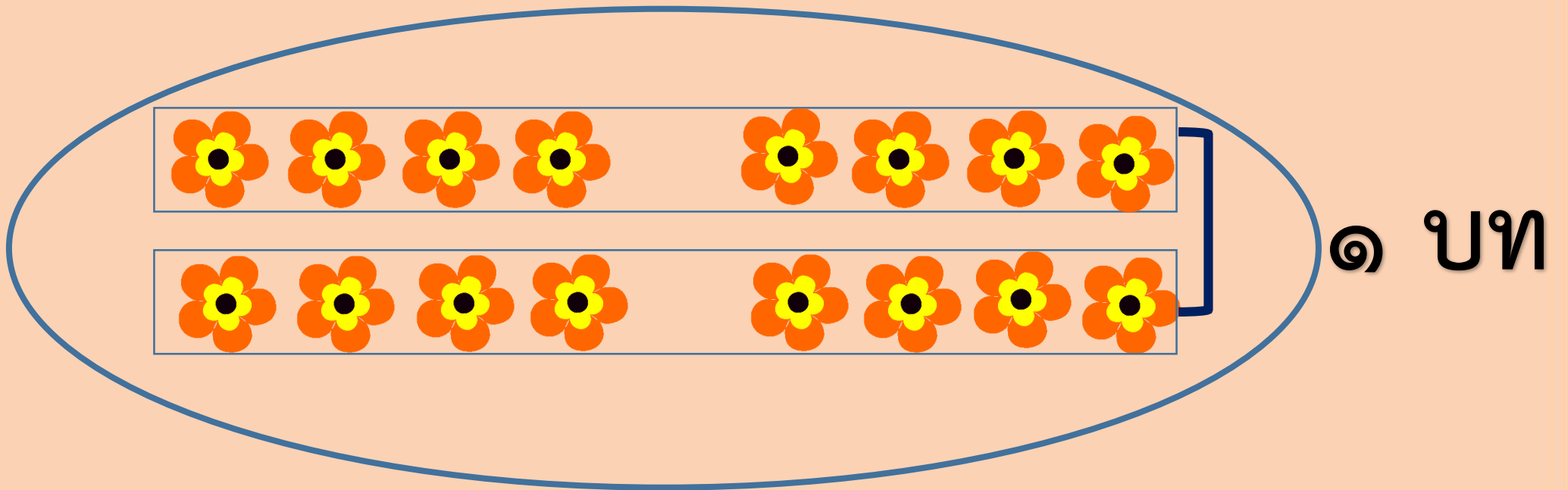
๑ บท

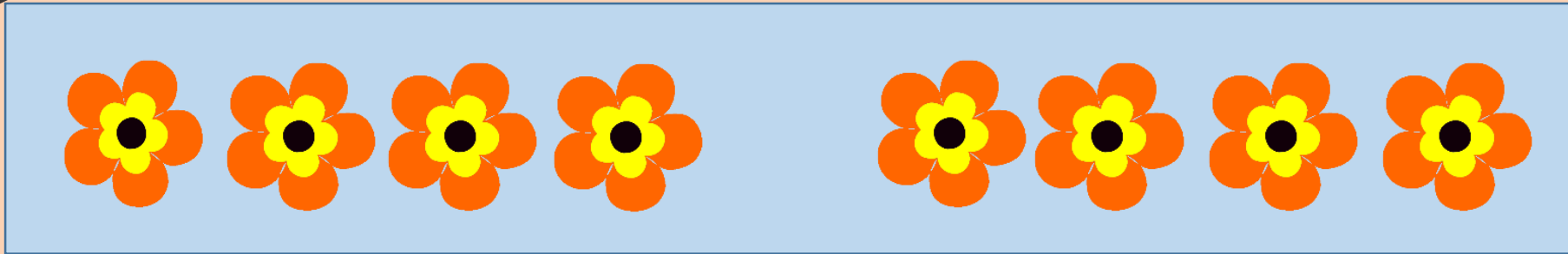
สัมผัสระหว่างบท

ลักษณะของกลอนสี่

๑ บท มี ๒ บาท

๑ บาท มี ๒ พรรค

๑ วรรค มี ๔ คำ

เด็กเอ๋ยเด็กไทย

ตั้งใจศึกษา

เด็ก

เอ๋ย

เด็ก

ไทย

ผู้แต่ง ครูลมัย มีชั้นหมาก

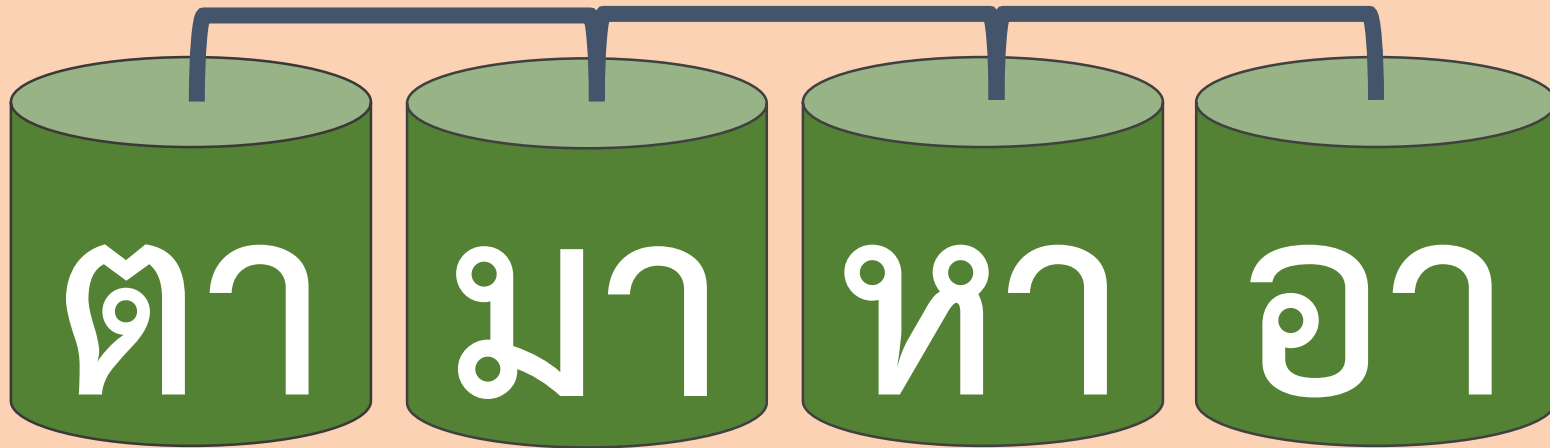
ฝึกเขียนแผนผังกลอนสี่

“คำบนดาดใจ”

ดล, ดลบันดาล, ดลใจ

ตัวอย่างคำสัมผัสคล้องจอง

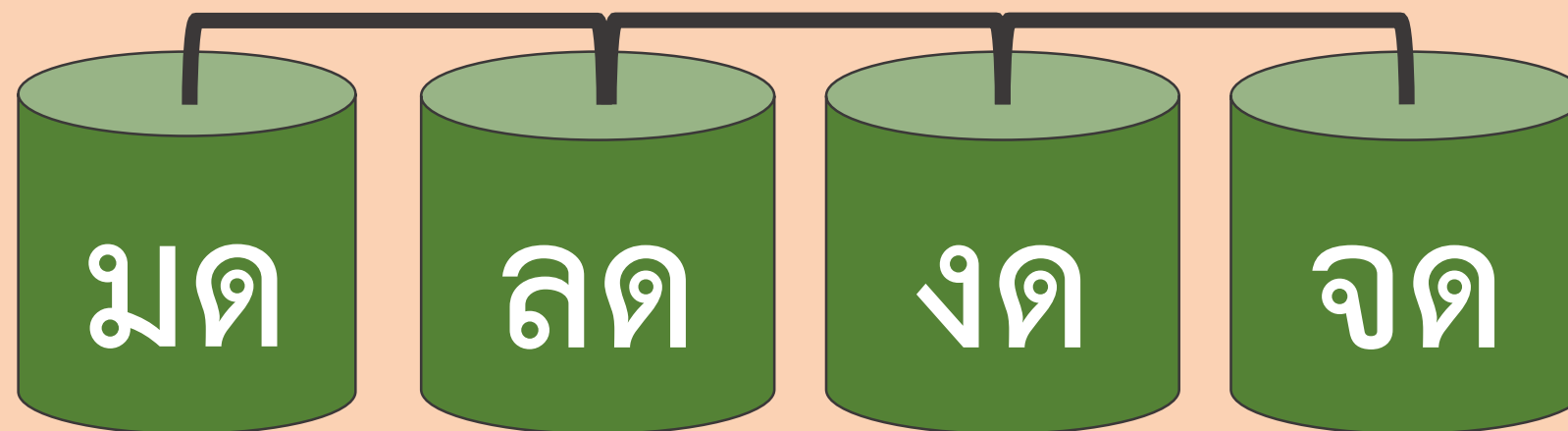
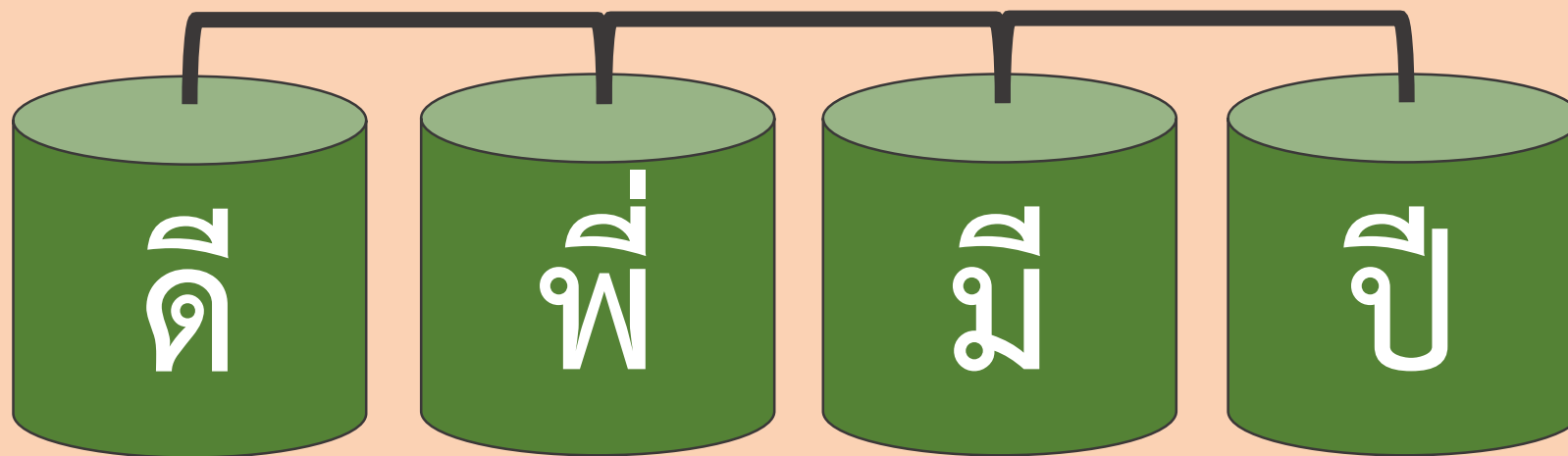

สระเดียวกันออกเสียงเหมือนกัน

ตัวอย่างคำสัมผัสคล้องจอง

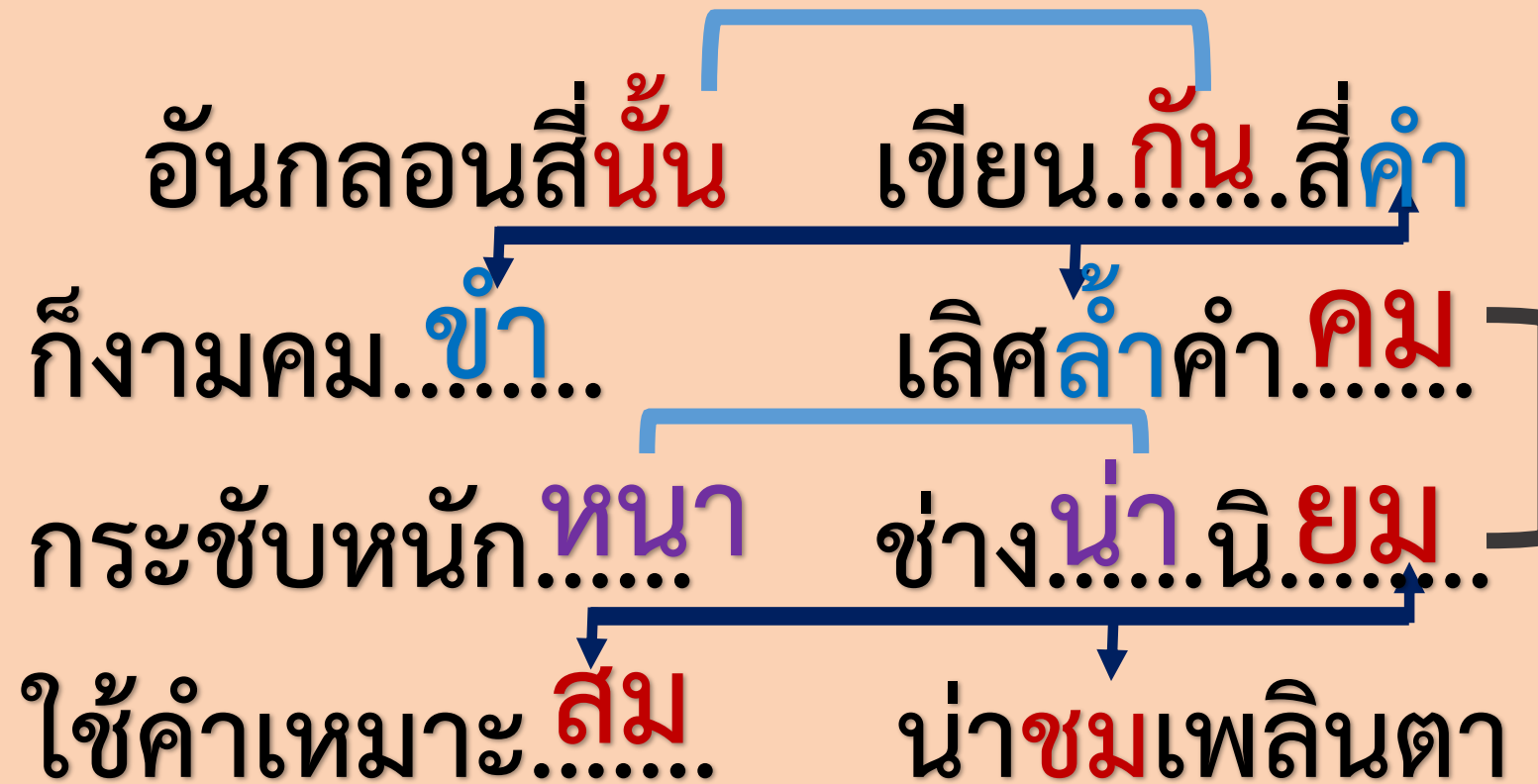
สระและตัวสะกด

“เรียงถ้อยร้อยคำ”

กลอนสี่

กลอนสี่นี้นะ

พวกหนูจงจำ

สี่วรรคหนึ่งบท

สังเกตให้ดี

วรรคละสี่คำ

ฝึกทำให้ดี

จำจดถ้วนถึ

บอกชี้สัมผัส

การจะแต่งกลอนให้ไพเราะ

๑. จังหวะลักษณะถูกต้อง
๒. มีสัมผัสคล้องจอง
๓. เนื้อหาถูกต้อง

กิจกรรมใบงานที่ ๐๔

คำสั่ง จากบทร้อยกรองจงเขียนแผนผังบังคับกลอนสี่ และ
สัมผัสกลอนสี่ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ท้องฟ้าหน้าหนาว สีขาวปนฟ้า

มองดูเย็นตา

ช่างหน้าสุขใจ

เสื้อผ้ากันหนาว

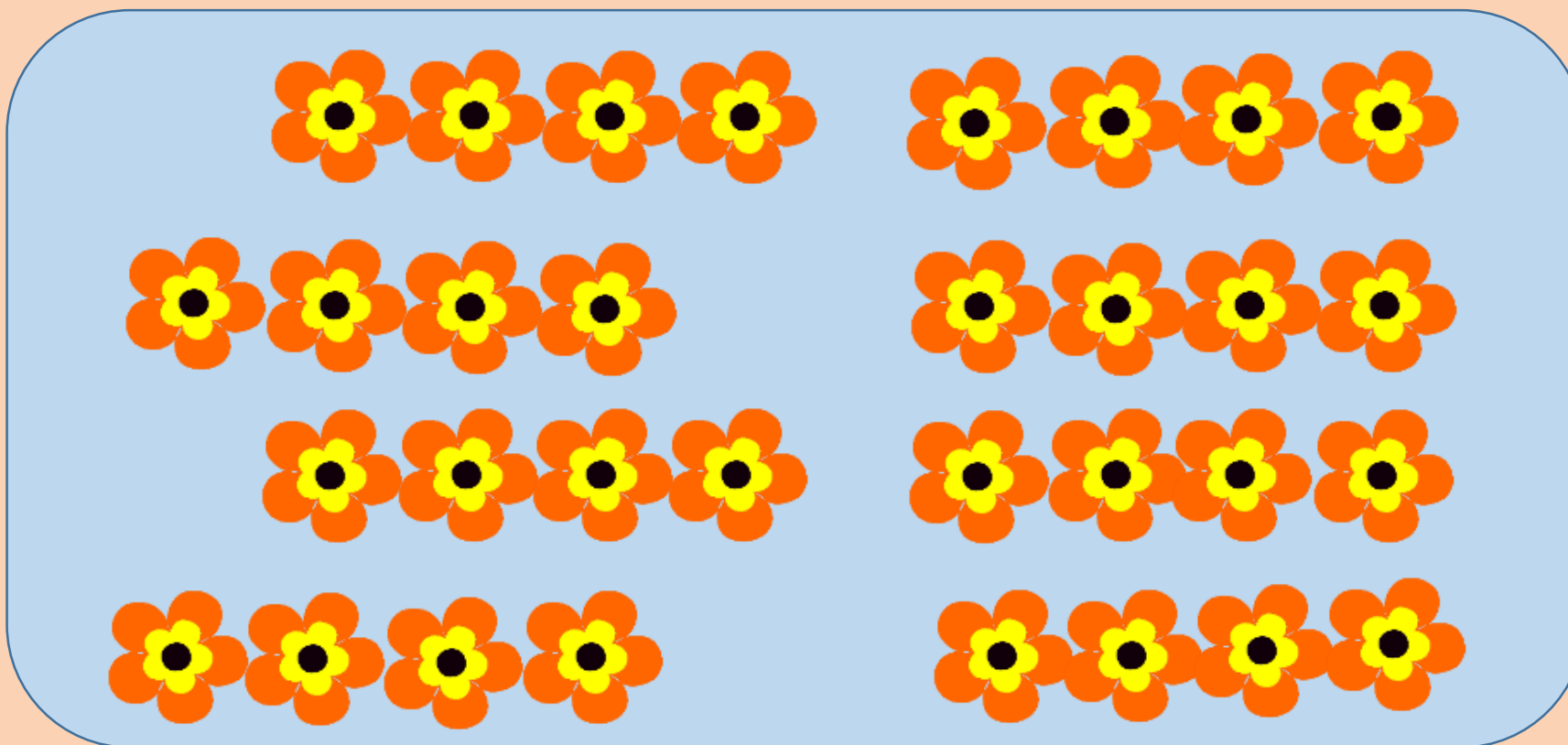
สีพราวสดใส

มองเห็นแต่ใคร

สุขใจทุกครา

กิจกรรมใบงานที่ ๐๔

แผนผังบังคับกลอน ๔

สรุป

กลอนสี่ เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน ๑ บท จะมี ๒ บาท
๑ บาท มี ๒ วรรค ๑ วรรคมี ๔ คำ และมีฉันทลักษณ์ คือ
คำสัมผัสอยู่ ๔ จุด การจะแต่งกลอนให้ไพเราะต้องมีลักษณะ
ดังนี้ ฉันทลักษณ์ถูกต้อง มีคำสัมผัสคล้องจองกันและเนื้อหา
ถูกต้อง

“ของฝากจากครู”

ของที่ระลึก, ของกำนัล

